

ИНСОН → инсон

Ижтимоий институтлар:

- **Хайрия жамғармалари.**
- **Ташкилотлар.**
- **Жамиятлар.**
- **Ассоциациялар.**

Ижтимоий педагогика (лотинча **socium** - жамият) нинг асосий вазифаси — ижтимоий тарбия муаммоларини ўрганиш.

Ижтимоий педагогика предмети — шахсинг шаклланишига ижтимоий муҳитнинг таъсири қонуниятлари, тарбиявий таъсири — шахсинг ижтимоийлашув жараёнидир.

1.4– илова.

**Ижтимоий
педагогика**

Педагогика – Психология - Социология

Тиббиёт – Биология - Генеология

Фалсафа – Мантиқ – Иқтисод

Тарих – Этнография - Ҳуқуқ

Ижтимоий педагогика фанининг вазифаси:

- Болани ва ўсмирни ҳақиқатгўй қилиб тарбиялаш;
- Шахснинг мустақил фикрлаши, муаммони мустақил ҳал қилиши ва ўз муносабатини билдириши;
- Атрофдаги кишилар билан эркин ва маданий ҳолда муомала қилишни ўргатиш;
- Ҳаётдаги ўз олдига қўйган мақсад ва вазифаларини онгли равишда тушунишга ўргатиш.

**Педагогика ва
ижтимоий педагогика
фани категориялари.**

Педагогика	Ижтимоий педагогика
- Таълим. - Ўқитиш. - Тарбия. - Педагогик фаолият.	- Ижтимоий фаолият. - Ўқитишнинг ижтимоий жиҳатлари. - Ижтимоий тарбия. - Ижтимоий педагогик фаолият. - Ижтимоийлашув. - Ижтимоий институт. - Ижтимоий адаптация. - Ижтимоий реабилитация.

ИЖТИМОИЙ адаптация -
индивидуалнинг ўша ижтимоий
шароитларга мослашиб
бориш жараёни.

Ижтимоий педагогик-фаолият хусусиятлари.

- ✓ **Таълим муассасасидаги ижтимоий-педагогик фаолият.**
- ✓ **Болалар ташкилотидаги ижтимоий-педагогик фаолият.**
- ✓ **Болаларнинг ижодкорлигини ошириш ва дам олишини ташкил этишига масъул ташкилотлардаги ижтимоий-педагогик фаолият.**

**Ижтимоий-педагогик
фаолиятларнинг асосий
йўналишлари.**

- **Дезадаптацияга учраган болаларни профилактика қилиш.**
- **Ижтимоий меъёрлардан чекинган (оғиш) болаларни ижтимоий реабилитация қилиш.**

2.6 – илова.

**Ижтимоий
педагогика
тамойиллари.**

**Табиатга
мувофиқлик
тамойили.**

**Маданиятга
мувофиқлик
тамойили.**

**Инсонпарварлик
тамойили.**

3.1 – илова.

ТАШҚИ

ИЧКИ

**Ижтимоий
муҳит.
Махсус
фаолият.**

**Биологик ва
ирсий
факторлар.**

Меъёрдан оғиш турлари.

Жисмоний

Психик

Педагогик

Ижтимоий

Ижтимоий меъёр гуруҳлари.

**Универсал –
(жамиятдаги барча
инсонларга хос.)**

**Хусусий –
(жамиятдаги маълум
гуруҳ ёки касб
эгаларига хос.)**

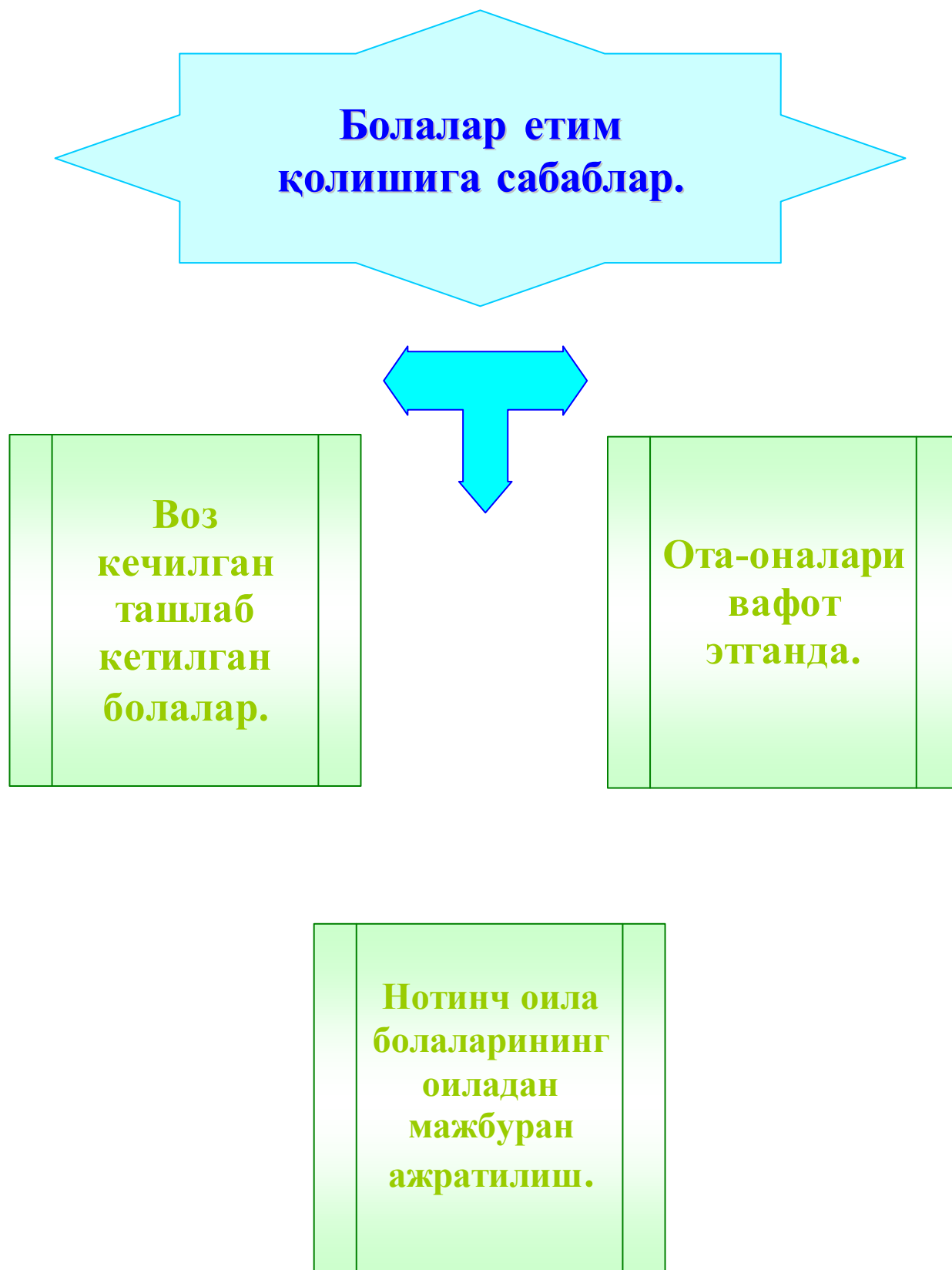
**Ижтимоий мослашув
даражаси бўйича оила
турлари.**

**Мустаҳкам
оилалар.**

**Ассоционал
оилалар.**

**Хавфи бор
оилалар.**

**Нотинч
оилалар.**

Оиланинг вазифалари:

- 1. Оиланинг репродуктив вазифаси.**
- 2. Иқтисодий ва хўжалик турмуш вазифалари.**
- 3. Бошланғич ижтимоийлаштириш вазифаси.**

Ижтимоий педагогларга қўйилган касбий талаблар.

- Ижтимоий ахборот бериш, яъни болаларга бериладиган ижтимоий ёрдам ва ижтимоий хизмат кўрсатиш спектрлари ҳақида маълумот бериш;
- Ижтимоий-ҳуқуқий ёрдам, яъни болаларга жамият аъзоларига ўз ҳақ-ҳуқуқларини англашга ёрдам бериш;
- Ижтимоий-реабилитацион хизмат, яъни инсонларнинг маънавий-ахлокий, эмоционал, рухий ҳолатларини тиклашга ёрдам бериш;
- Ижтимоий-иқтисодий ёрдам, яъни компенсация, нафақаларни олишда ҳамкорлик қилиш;
- Ижтимоий-тиббий ёрдам, яъни болаларни ижтимоий патронаж қилиш, вояга етмаганлар орасида кашандалик, алкоголизм каби ҳолатларни профилактика ва реабилитация қилиш;
- Ижтимоий-психологик, яъни оилада турли микро жамиятда соғлом муҳитни ташкил этишга ёрдам бериш;
- Ижтимоий-педагогик, яъни болаларни тарбиялашда оналарнинг ўз ҳақ-ҳуқуқларини англаш, шароит яратиш, ўқитувчи ва ўқувчи орасидаги зиддиятларни ҳал этиш.

5.2 – илова.

Ижтимоий педагог учун
зарур малака ва кўникмалар.

- Аналитик, яъни социумда рўй бераётган жараёнларни назарий таҳлил этиш, боланинг рухий оламини англай бериш, муаммоларини хал этишга доир ҳамкорлик фаолиятини ташкил этиш;
- Прогностик, яъни ташкил этилган ижтимоий-педагогик фаолият бўйича боланинг муаммоларини хал этиш йўллари башорат қилиш;
- Лойиҳалаш, яъни ижтимоий-педагогик фаолиятнинг мазмунини аниқлаш ва режалаштириш;
- Рефлексив, яъни ижтимоий-педагог ўзининг фаолиятини таҳлил этиб бориши;
- Коммуникатив, яъни ижтимоий-педагогнинг инсонларaro муносабати, мулоқот маданиятини эгаллаш;
- Касбий статус – бу касб кодексида кўрсатилиб, субъектнинг инсонларaro муносабатлар тизимидаги касбий ҳолати, ҳуқуқлари, мажбуриятлари.

Ижтимоий педагог ҳуқуқлари.

5.3 – илова.

- Болаларнинг, умуман жамият аъзоларининг ижтимоий талабларига доир ахборотлар тўплаш, социологик савол-жавоблар ўтказиш, диагностик текширув ишларини олиб бориш ҳуқуқига;
- Муайян ижтимоий муаммоларни ҳал этиш юзасидан жамият органларига ва давлат ташкилотларига мурожаат этиш ҳуқуқига;
- Давлат органларини улар фаолиятига доир мавжуд муаммолардан хабардор этиш ҳуқуқига;
- Ижтимоий фаоллик ва у ёки бу ташаббус билан чиқадиган ота-оналар, oilalar, ҳомийларни рағбатлантириш ҳуқуқига;
- Оммавий ахборот воситаси ёрдамида маълум ижтимоий фаолият ёки намунавий oila тарбияси тажрибаларини тарғиб этиш ҳуқуқига;
- Яшаш жойи иш ва ўқув жараёнларида маълум ижтимоий муаммоларни ҳал этишга қаратилган фуқароларнинг ижтимоий ҳаракатини бошқариш каби ҳуқуқларга эга.

**Ижтимоий-педагог
фаолияти воситалари.**

Ташҳис

Бошқарув

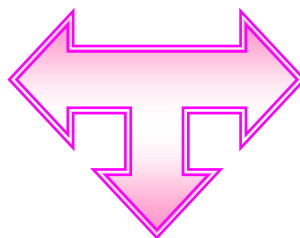
Мувофиқлаштириш

Очиқ мактаб:

- Ўқитувчиларнинг педагогик билимларини бойитиш;
- Социумнинг имкониятларидан фойдаланиб, ота-оналар умуммаданиятини ривожлантириш;
- Ижтимоий фойдали маданий дам олишни ташкил этиш фаолияти.

Валеология – бу педагогика ва тиббиёт фанларини мувофиқлаштирувчи соҳадир. У соғлиқни сақлаш маданиятини ва соғлом турмуш тарзини шакллантиришга йўналтирилгандир. Инсон саломатлигининг бир-бири билан боғлиқ турли аспекти мавжуд:

Соматик
(биологик,
жисмоний
соғлиқ)

Ижтимоий
(шахсий
соғлиқ)

Психик
(руҳий
соғлиқ)

Болалар ва ўсмирларга ёрдам кўрсатиш хизмати турлари.

- Турмуш шароити ва тарбиясини жадаллаштиришга кўмак бериш орқали;
- Шахсий мол-мулкка эгалик ҳуқуқларини ҳимоя қилиш орқали;
- Вояга етмаган ёки экстремал (масалан ҳалокатга учраган) ҳолатларга тушган, шароити оғир оила фарзандларига турли хил ёрдам бериш орқали;
- Қалтис гуруҳдаги оилалар ва вояга етмаганларга ёрдам бериш орқали;
- Кашандачиликка ружу қўйган оилаларнинг, экстремал ҳолатларнинг қурбон бўлган ёки ота-онасиз қолган вояга етмаган болаларга турли хил ёрдам бериш орқали амалга оширилади.

**Ижтимоий-ҳуқуқий,
психолого-тиббӣй, педагогик
ёрдам қуйидаги тамойилларга
асосланади:**

- Қонунга мувофиқлик;
- Инсонпарварлик;
- Адолатпарварлик;
- Демократия;
- Ташкилотчилик ва назорат;
- Дифференциал ва индивидуал ёндошиш;
- Ўз вақтида ёрдам бериш;
- Ёрдамнинг етарли ва комплексли бўлиши;
- Илмий асосланганлик ва хизмат кўрсатишда ҳудудни ҳисобга олиш.

**Реабилитация қилиш
объект ва субъектлари.**

- 1. Ижтимоий – педагогик
жиҳатдан қаровсиз қолган
болалар.**
- 2. Вояга етмаган
ҳуқуқбузарлар, девиант,
дезадаптацияланган
болалар ва етимлар.**
- 3. Психосоматик ва асабий,
руҳий касалланган
болалар.**

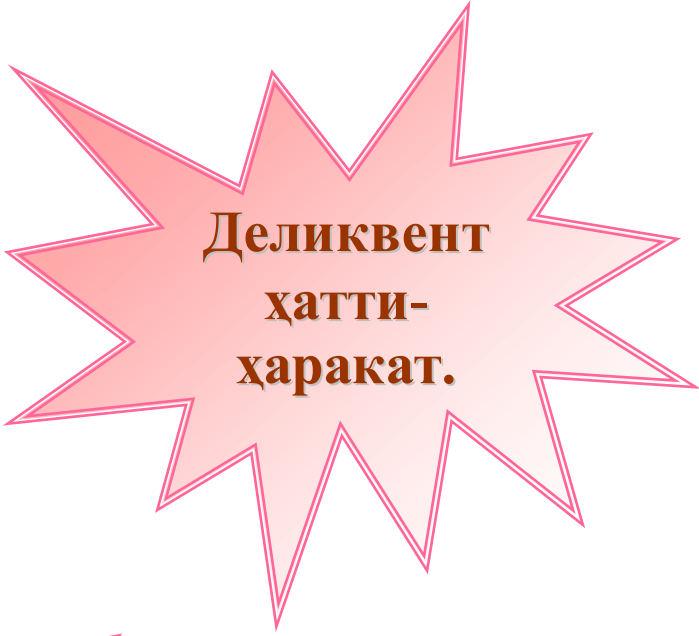
Болалар ва ўсмирларни комплекс реабилитация қилиш модели.

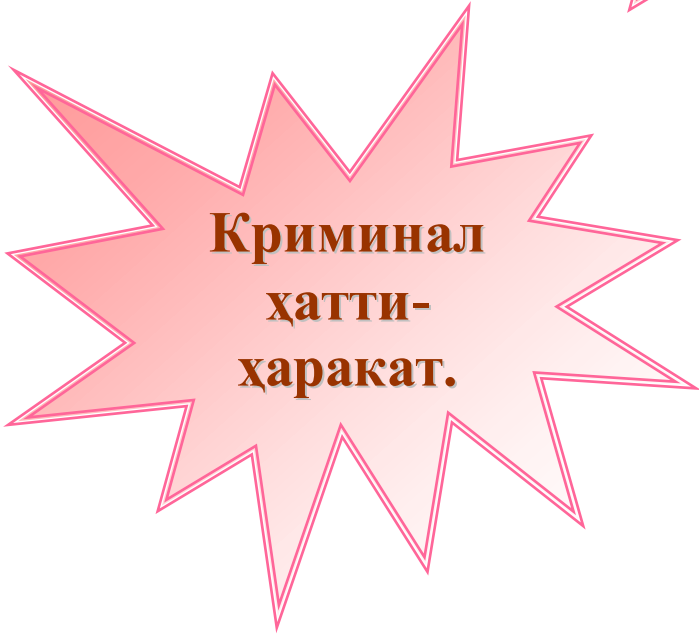
Девияция

**Девиянт
ҳатти-
ҳаракат.**

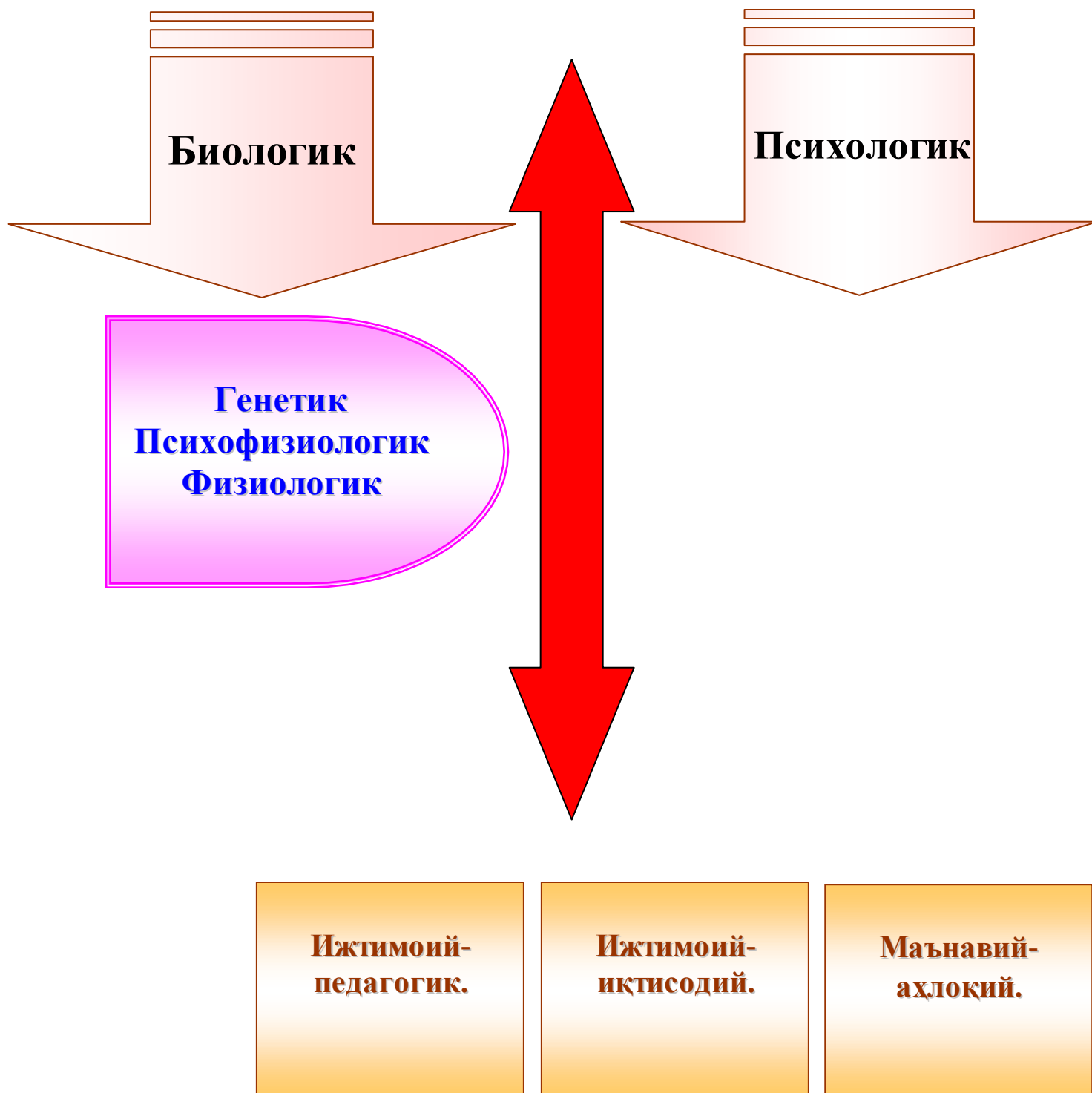

**Деликвент
ҳатти-
ҳаракат.**

**Криминал
ҳатти-
ҳаракат.**

Девииант ҳаракатларни вужудга келтирувчи омиллар.

Девияция концепцияси.

- **Реабилитация**
- **Профилактика**
- **Коррекция**

Ижтимоий-педагогик технология – бу социум аъзоси сифатида инсоннинг ижтимоийлашуви жараёнидаги фаолияти, ҳатти-ҳаракатлари ва онгига маълум мақсад асосида таъсир ўтказувчи педагогик методлар ва воситалар мажмуи.

Ижтимоий-педагогик фаолият технологияси шакллари.

- 1. Ташкилий фаолият.**
- 2. Ташҳис қўйиш ишлари.**
- 3. Болалар ва ўсмирлар орасида
тренинглар ташкил этиш.**
- 4. Коммуникатив-методик ишларни
олиб бориш.**
- 5. Касбга йўналтиришга доир фаолият.**
- 6. Ижтимоий зарарларга қарши
болаларнинг ижтимоий-психик
кўникмаларини ҳамда танқидий
муносабатларини шакллантиришга
доир фаолият.**

Ижтимоий-педагогик фаолият жараёнида қўлланиладиган методлар.

1.Ижтимоий иш методлари.

2.Психологик методлар.

3.Педагогик методлар.

4.Ижтимоий-педагогик методлар.